

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/171/2024
Identifikačné číslo spisu:	8121210461
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2026
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8121210461.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. K. G., narodeného XX. C. XXXX, D., R. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Marošom Piľom, MPA, Bratislava, Podzhradná 2, proti žalovanej Mgr. K. F., rod. F., narodenej XX. G. XXXX, D., A. XX, zastúpenej advokátom Mgr. Marcelom Kandrikom, Prešov, Sládkovičova 8, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam s prísl., vednom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/93/2021, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. mája 2024 sp. zn. 2Co/36/2022-222, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca m á voči žalovanej n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 06. apríla 2022 č.k.: 11C/93/2021-144 určil, že novovytvorená parcela CKN XX/XX - ostatná plocha o výmere 3467 m² znázornená na Geometrickom pláne PROGRESU GEO s.r.o. č. XXXXXXXXX - XX/XXXX úradne overeného 27. 06. 2016, ktorá vznikla z parcely CKN XX/X o výmere 5 m² zapísanej na LV č. XXX, k.ú. H. a z časti parciel CKN XX/X o celkovej výmere 867 m² zapísanej na LV č. XXX, k.ú. H., z ktorej sa pre novovytvorenú parcelu vyčleňuje 729 m², z časti parcely CKN XX/X o celkovej výmere 872 m² zapísanej na LV č. XXX, k.ú. H., z ktorej sa pre novovytvorenú parcelu vyčleňuje 755 m², z časti parcely CKN XX/X o celkovej výmere 872 m², z ktorej sa pre novovytvorenú parcelu vyčleňuje 784 m², z časti parcely CKN XX/XX o celkovej výmere 872 m² zapísanej na LV č. XXX, k.ú. H., z ktorej sa pre novovytvorenú parcelu vyčleňuje 819 m² a z časti parcely CKN XX/XX o celkovej výmere 387 m² zapísanej na LV č. XXX, k.ú. H., z ktorej sa pre novovytvorenú parcelu vyčleňuje 375 m² patrí do dedičstva po nebohom C. G., nar. XX. XX. XXXX, zomrelom XX. XX. XXXX. Výslovil, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

1.1. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že predmetom konania sa stala novovytvorená parcela CKN XX/XX nachádzajúca sa v kat. úz. H., vytvorená pod geometrického plánu z časti iných parciel s tým, že táto novovytvorená parcela bola súčasťou pôvodnej mpč. XXX/XX, kat.

úz. H. Súd zaoberajúc sa námietkou žalovanej vo vzťahu k prekážke právoplatne rozsúdenej veci v spore, ktorý bol vedený na OS Prešov pod sp. zn. 13C/306/2004 dospel k záveru, že nebola opodstatnená, keď v tomto predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva síce k tým istým nehnuteľnostiam, ale priamo v prospech žalobcu, pričom v tomto spore ide o určenie rozsahu dedičstva vo vzťahu k jeho právnomu predchodcovi. Navyše v predchádzajúcom spore došlo k zamietnutiu žaloby z dôvodu nedostatku vecnej aktívnej legitímácie žalobcu a absencie jeho naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe, teda súd záväzne neposúdil vlastnícke právo právneho predchodcu žalobcu a aj keď súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku sa zaoberal aj týmto posúdením, toto uviedol len pre úplnosť a teda navyše.

1.2. Súd dospel k záveru o vlastníctve sporného pozemku otcom žalobcu. Nebolo preukázané, že by sa ním stalo Mesto Prešov, resp. československý štát. Žalovaná to napokon ani netvrdila a nespochybnila toto skutkové tvrdenie uvedené v žalobe. Uvedenému nasvedčuje aj vyjadrenie zástupcu Mesta Prešov v predchádzajúcom spore, ktorý na pojednávaní v novembri 2005 uznal vlastnícke právo žalobcu a aj 18. 01. 2006 uviedol, že všetko speje k mimosúdnej dohode. Všetky ďalšie prevody vlastníckeho práva - kúpna zmluva, ktorou Mesto Prešov predalo sporné pozemky 1. tenisovému klubu Prešov, ktorý nesplnil svoj zmluvný záväzok vysporiadania s vlastníkmi pozemkov, ale následne ich daroval žalovanej, sú absolútne neplatné. Prevádzajúci týchto zmlúv neboli vlastníkom prevádzaného sporného pozemku, preto sú tieto zmluvy absolútne neplatné pre rozpor s § 39 OZ, keďže boli uzavreté v rozpore so zásadou „nemo plus iuris“. V rozpore s touto zásadou bola realizovaná aj následná dražba na návrh žalovanej, hoci nebola vlastníkom dražených pozemkov, teda nemohla byť navrhovateľom dražby podľa § 7 ods. 1 zákona č. 527/2002 Z.z. a vzhľadom na vyššie uvedené právne závery vyplývajúce predovšetkým z uznesenia NS SR sp. zn. 2MCdo/20/2011, vydražiteľ - DOBRO s.r.o. sa nemohla stať ich vlastníkom na úkor skutočného vlastníka - otca žalobcu, a preto následne nemohla tieto pozemky ani platne previesť znovu na žalovanú. Žalobu považoval súd prvej inštancie za dôvodnú a mal aj za preukázanú existenciu naliehavého právneho záujmu na takomto určení podľa § 137 písm. c) CSP. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP s tým, že nezistil žiaden dôvod pre aplikáciu § 257 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 22. mája 2024 sp. zn. 2Co/36/2022-222 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. K odvolacej námietke žalovaného ohľadne res iudicata sa vyjadril nasledovne:

23. V konaní Okresného súdu Prešov sp. zn. 13C/306/2004 žalobca podal dňa 22. 12. 2004 žalobu proti Mestu Prešov o vydanie nehnuteľnosti - časti parcely KN XXX/XX vo výmere 3086 m², ktorá bola súčasťou parcely 11/1 a 11/2, zapísaných na LV č. X, kat. úz. H., argumentujúc tým, že túto nehnuteľnosť vlastnil jeho otec na základe Výmeru o vlastníctve pôdy z 18. 03. 1948, žalobca je jeho právnym nástupcom a túto nehnuteľnosť zdedil. Uvádzal, že vlastníctvo k tejto nehnuteľnosti neprešlo na bývalý československý štát, v dôsledku čoho sa jej vlastníkom nestalo ani Mesto Prešov. V uvedenom konaní Mesto Prešov na nariadených pojednávaniach deklarovalo záujem o dohodu so žalobcom, avšak následne kúpnu zmluvou z 15.02.2006 odpredalo pozemky, vrátane tých, ktoré boli predmetom uvádzaného konania, 1. tenisovému klubu Prešov. V dôsledku ďalších prevodov v priebehu konania došlo k zámene žalovanej strany na 1. tenisový klub Prešov, následne na žalovanú Mgr. K. F. (darovacia zmluva z 21. 12. 2006) a neskôr na spoločnosť DOBRO, s.r.o., Prešov (dobrovoľná dražba uskutočnená na návrh žalovanej dňa 17. 09. 2007). Uznesením z 29. 10. 2013 č.k. 13C/306/2004-432 Okresný súd Prešov pripustil do konania vstup ďalšieho žalovaného a to opäť Mgr. K. F. a rozhodol v poradí druhým rozsudkom dňa 30. 06. 2016 tak, že žalobu voči žalovaným spoločnosti DOBRO, s.r.o. a Mgr. K. F. zamietol. Išlo o žalobu o vydanie pozemku - parcely CKN XX/XX vo výmere 3467 m², kat. úz. H. a určenie, že priamo žalobca je jej výlučným vlastníkom (zmena žaloby pripustená na pojednávaní konanom dňa 30. 06. 2016). Takto podaná žaloba bola zamietnutá v dôsledku absencie naliehavého právneho záujmu na určení, že žalobca je vlastníkom tejto nehnuteľnosti a pre nedostatok vecnej aktívnej legitímácie žalobcu na žiadanom určení, keďže žalobca po svojom právnom predchodcovi sporný pozemok nededil, predmetom dedenia bola len časť pozemku, ktorý patril jeho otcovi, keďže žalobca nadobudol dedením len parcelu vo výmere 2853 m² v extraviláne a teda mimo sporných pozemkov. Súdny poukázali na to, že nie je možné obchádzať zákonný postup pri prejednaní dedičstva, a to aj v

případe, ak žalobca je jediný dedič po poručiteľovi. Súd prvej inštancie sa vtedy pre úplnosť vyjadroval aj k tomu, že z Výmeru o vlastníctve pôdy nevyplýva vlastnícke právo právneho predchodcu žalobcu. Označenie prídelcu mal za neurčité s tým, že nemožno z neho vyvodiť, že ide o sporný pozemok, vo výmere je ako prídelca označený C. G., poukazoval na možné vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti Mestom Prešov s tým, že titulom pre dobromyseľnosť držby je delimitačný protokol a že pokiaľ dražba nebola zákonným spôsobom zrušená alebo určená za neplatnú, uvedené vedie k absolútnemu zániku vlastníctva predchádzajúceho vlastníka. Tento rozsudok odvolací súd potvrdil rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 17Co/80/2017-607 z 11. 07. 2017. Odvolací súd rozsudok potvrdil na tom skutkovom a právnom základe, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem a svoju vecnú legitímáciu v spore. Zdôrazňoval, že nehnuteľnosť, ku ktorej sa domáha určenia vlastníckeho práva a jej vydania, je nehnuteľnosťou, ktorá nebola dedičsky prejednaná po jeho právnom predchodcovi, otcovi a aj keď je univerzálnym dedičom, musí táto nehnuteľnosť byť prejednaná v dedičskom konaní. Až potom sa môže žalobca domáhať svojich nárokov ako prípadný vlastník. Zároveň uviedol, že pokiaľ prvoinštančný súd hodnotil správnosť prídelovej listiny, resp. ju preskúmaval, ide v tejto súvislosti len o podporné stanovisko, keďže základom pre zamietnutie žaloby bola nedostatočná vecná legitímácia a naliehavý právny záujem na žiadanom určení zo strany žalobcu.

24. Odvolací súd tak v zhode so súdom prvej inštancie konštatuje, že v predchádzajúcom spore (OS Prešov sp. zn. 13C/306/2004) predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva k totožným nehnuteľnostiam, ale priamo v prospech žalobcu, avšak v prebiehajúcom konaní takýto predmet sporu nie je daný, keďže žalobca sa domáha určenia rozsahu dedičstva jeho právneho predchodcu, a teda určenia, že jeho právny predchodca bol ku dňu svojej smrti vlastníkom danej nehnuteľnosti. Napriek totožnosti strán sporu tak nemožno vyhodnotiť, že by vzhľadom na uvedené bola splnená aj požiadavka totožnosti predmetu konania a už len z tohto dôvodu prejedaniu veci nebráni prekážka právoplatne rozhodnutej spomínanej inej právnej veci. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti správne akcentoval, že k zamietnutiu žaloby v predchádzajúcom spore došlo výlučne z dôvodu nedostatku vecnej aktívnej legitímácie žalobcu a s tým súvisiaceho nedostatku naliehavého právneho záujmu na takto koncipovanej určovacej žalobe, keďže priamo žalobcovi nesvedčil žiadny titul nadobudnutia vlastníctva k nehnuteľnosti, ktorá mohla nanajvýš patriť do dedičstva po jeho právnom predchodcovi so zdôraznením, že súdne konanie nemôže nahrádzať konanie dedičské.

25. Odvolacia námietka žalovanej týkajúca sa existencie prekážky rozsúdenej veci (res iudicata) tak opodstatnená nie je.“

2.2. K veci samej odvolací súd uvádza, že právny predchodca žalobcu, C. G., nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v kat. úz. H., okrem iného išlo aj o nehnuteľnosť označenú v prídelovom pláne VI č.X, parc. Č. H., roľa vo výmere 0,7912 ha, a to na základe Výmeru o vlastníctve pôdy zo dňa 18. 03. 1948 (vydaného podľa nariadenia č. 104/1945 Zb. SNR). Tento výmer je v zmysle zákona verejnou listinou a podkladom pre záznam vlastníctva do pozemkovej knihy. Prípadné rozdiely v priezvisku prídelcu súd vyhodnotil ako zrejmé chyby v písaní, keďže totožnosť subjektu potvrdzuje nadväzný prídelový plán, prídelová listina z roku 1963 a potvrdenie o vyrovnaní prídelovej ceny. Ako právoplatný správny akt požíva výmer prezumpciu správnosti a všeobecný súd nie je oprávnený skúmať jeho vecnú správnosť (v súlade s judikatúrou NS SR, sp. zn. 4Cdo/123/2003). Vzhľadom na to, že predmetný výmer nebol nikdy zákonným spôsobom zrušený, súd ho považuje za platný nadobúdaci titul. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že prídelcom sporného pozemku bol otec žalobcu, jemu pridelené pozemky zodpovedali parcele neskôr označenej ako EN XXX/XX (mpč. XXX/XX), kat. úz. H. a tej zodpovedali, okrem už zdedených pozemkov (EKN XXX/XX - orná pôda vo výmere 2853 m², LV č. XXX, kat. úz. H. a EKN XXX/XX - orná pôda o výmere 198 m², LV č. XXXX, kat. úz. F.) aj sporné parcely zodpovedajúce novovytvorenej CKN XX/XX geometrickým plánom z 22. 06. 2016. Hoci sa v povojnových výmeroch nehnuteľnosti označovali podľa prídelových plánov a ich výmera sa mohla líšiť od pôvodného stavu, zápis na LV č. XXX potvrdzuje, že právny predchodca žalobcu bol na základe tohto titulu riadne zapísaný ako výlučný vlastník predmetných nehnuteľností EKN XXX/XX vo výmere 8011 m². Odvolací súd ďalej konštatoval, že pozemková kniha v rokoch do 01. 01. 1951 a do 01. 04. 1964 nezodpovedala za presnosť výmery a jej chybný údaj nespôsobil neúčinnosť prevodu. Rozhodujúca je identifikácia pozemku, ktorú v tomto prípade jednoznačne vykonal až geometrický plán z roku 2016. Žalobca nadobudol dedením po právnom predchodcovi v roku 2004 parcely KN XXX/XX, zapísaná na LV č. XXX, kat. úz. H., avšak už len vo výmere 2853 m² (po oprave výmery príslušným

katastrálnym úradom vykonanej rozhodnutím Správy katastra D. zo 16. 02. 2004, bod 13. rozsudku) a tiež parcela KN XXX/XX - orná pôda vo výmere 197 m², zapísaná na LV č. XXXX, kat. úz. F.. Hoci sa právny predchodca žalobcu stal vlastníkom parcely EKN XXX/XX na základe Výmeru o vlastníctve, časť tohto pozemku (KN 11 - ihrisko o výmere 7945 m²) bola neskôr zapísaná pre štát bez uvedenia právneho dôvodu. Nebolo preukázané, že by pôvodný výmer bol zákonne zrušený. Toto ihrisko v H. bolo neskôr zapísané na LV č. X, kat. úz. H. ako parcela CKN XX/X - ostatná plocha o výmere 7192 m² a v roku 1992 prešlo delimitačnými protokolmi č. 10 a 11 z československého štátu na Mesto Prešov. Súd prvej inštancie správne skúmal, či Mesto Prešov ako subjekt odlišný od bývalého československého štátu, v dôsledku uvedeného postupu mohlo nadobudnúť vlastnícke právo k danej nehnuteľnosti vydržaním so začiatkom plynutia zákonom určenej 10-ročnej vydržacej lehoty od 15. 04. 1992. Za opodstatnenú odvolací súd nepovažoval ani námietku týkajúca sa nadobudnutia nehnuteľnosti dobrovoľnou dražbou konanou dňa 17. 09. 2007 a teda v priebehu konania Okresného súdu Prešov sp. zn. 13C/306/04 spoločnosťou DOBRO, s.r.o. so sídlom v Prešove v čase, keď žalovanou sa stala Mgr. K. F., ktorú zastupoval JUDr. Ján Garaj, ktorý bol zároveň aj dražobníkom danej dobrovoľnej dražby. Odvolací súd nijako nespochybňuje závery Najvyššieho súdu SR vyjadrené v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/186/2010 zo dňa 16. 12. 2010, ktoré bolo vydané opäť v konaní OS Prešov sp. zn. 13C/306/04. Dovolací súd zodpovedal zadanú dovolaciu otázku a uviedol, že neplatnosť dobrovoľnej dražby môže vysloviť iba súd v občianskom súdnom konaní, ktoré začalo podaním návrhu na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby v zmysle § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z. Otázku neplatnosti dobrovoľnej dražby nemôže súd posudzovať v inom konaní než v konaní podľa uvedeného ustanovenia a to ani ako otázku predbežnú. Súd prvej inštancie však správne akcentoval, že dovolací súd poznamenal, že v rámci, ktorý bol odvolacím súdom vymedzený pripustením dovolania, nebolo možné zaoberať sa otázkou, aké právne dôsledky má pri dobrovoľnej dražbe skutočnosť, že oprávnená osoba neuplatnila právo domáhať sa určenia neplatnosti dražby na súde do 3 mesiacov odo dňa príklepu a rovnako nebolo možné posudzovať správnosť právnych názorov súdov nižších stupňov na to, kto je oprávnený navrhnúť dobrovoľnú dražbu a kto je jej účastníkom. Dovolací súd sa teda ďalej nezaoberal dôsledkami, ktoré nastanú v prípade, ak navrhovateľ dražby nehnuteľnosti nie je ich vlastníkom, tak ako to predpokladá § 7 ods. 1 zákona č. 527/2002 Z.z. Odvolací súd poukázal na to, všetky okolnosti týkajúce sa dôvodov a samotného priebehu dobrovoľnej dražby súd prvej inštancie popísal v bode 47. rozsudku, na ktorý odvolací súd odkazuje. Faktom spochybňujúcim celý proces dobrovoľnej dražby je aj vyjadrenie vtedajšieho právneho zástupcu žalovanej, ktorý vo veci OS Prešov sp. zn. 13C/306/04 k účelu dražby uviedol, že žalovaná nemala žiadne záväzky, ktoré by sa vyrovnávali touto dražbou, neskôr tvrdil, že žalovaná mala záväzky voči vydražiteľovi, aj voči 1. tenisovému klubu Prešov a v prejednávanej spore si už na bližšie okolnosti veci nespomínal. Dobrovoľná dražba, z výsledku ktorej sa vydražiteľom sporných nehnuteľností stala spoločnosť DOBRO, s.r.o. sa konala za okolností, ktoré nemali žiadne ekonomické opodstatnenie (nehnuteľnosti vydražené za 1 Sk). Odvolací súd poukázal aj na jeden z ostatných náleзов IV. ÚS 65/2019 z 26. 01. 2021 a na aplikačnú a záväznú judikatúru veľkého senátu Najvyššieho súdu vyjadrenú v uznesení sp. zn. 1VObd/2/2020 z 27. 04. 2021, ktorý zjednotil rozhodovaciu prax dovolacieho súdu a uviedol, že na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka je možné len v zákonoch upravených prípadoch, kde zákon uprednostňuje ochranu dobromyseľného nadobúdateľa veci a umožňuje prelomenie uvádzanej zásady. Postup žalovanej a jej právnych predchodcov však nemožno priradiť medzi výnimky z nadobúdania vlastníctva, že vlastnícke právo možno nadobudnúť len od vlastníka, ktoré sú nasledovné: 1) neoprávnený dedič (§ 486 Občianskeho zákonníka), 2) obchodnoprávne vzťahy (§ 446 Obchodného zákonníka), 3) konkurzné konanie (§ 93 ods. 3 Zákona o konkurze a reštrukturalizácii), 4) prevod cenných papierov (§ 19 ods. 3 Zákona o cenných papieroch), 5) exekúcia (upravené nepriamo v § 140 ods. 2 písm. l) v spojení s § 150 ods. 2 Exekučného poriadku). Predmetné nehnuteľnosti boli vo vlastníctve jeho právneho predchodcu a nie inej osoby. Súd prvej inštancie v kontexte uvedeného správne vyhodnotil všetky predchádzajúce prevody vlastníckeho práva k predmetu sporu (kúpna zmluva z 15. 02. 2006, darovacia zmluva z 21. 12. 2006, zmluva o prevode nehnuteľností a splynutí práv a povinností z 29. 01. 2013) ako absolútne neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka, keďže prevádzajúci týchto nehnuteľností neboli ich vlastníckmi, zmluvy boli uzatvárané v rozpore so zásadou „nemo plus iuris“ a v rozpore s tým bola

realizovaná aj dobrovoľná dražba dňa 17. 09. 2007 na návrh žalovanej, ktorá nebola vlastníkom dražených pozemkov, v dôsledku čoho nemohla byť navrhovateľom dražby podľa § 7 ods. 1 zákona č. 527/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a nasl. CSP.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie (ďalej aj „dovolateľka“). Jeho prípustnosť vyvodzuje z dovolacieho dôvodu § 420 písm. d) CSP tvrdiac, že v tej istej právnej veci sa v inom súdnom konaní predchádzajúcemu tomuto konaniu (rozsudok OS PO sp. č. 13C/306/2004-566 zo dňa 30. júna 2016 v spojení s rozsudkom KS PO sp. č. 17Co/80/2017-607 zo dňa 11. júla 2017) už raz právoplatne rozhodlo. Uviedla, že žalobca v tomto konaní svoj uplatňovaný nárok opieral o tie isté listinné dôkazy, vychádzal z rovnakej argumentácie, kde vlastnícke právo jeho právneho predchodcu je odvíjané od Výmeru o vlastníctve pôdy, poukázal na rovnaké dedičské rozhodnutie, na okolnosť, že je jediným dedičom po svojom otcovi. Listiny doplnil oproti predchádzajúcemu konaniu o konečný prídellový plán a prídellovú listinu. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva totožnosť strán ako aj totožnosť vo vzťahu k rovnakým nehnuteľnostiam. Podľa dovolateľky tak žaloba o určenie, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností (konanie sp. zn.: 13C/306/2004) ako aj žaloba o určenie, že tie isté nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručníkovi, sú z hľadiska vymedzenia predmetu konania, žalobami o určenie vlastníckeho práva k určitej (dosiaľ neprededenej) veci. Jednoznačne preto podľa nej vyplýva, že nárok žalobcu o určenie jeho vlastníckeho práva bol riadne prejednaný, dvoma rozsudkami bolo jeho žalobe vyhovie až napokon bola žaloba zamietnutá súdom prvej inštancie to nielen z dôvodov absencie aktívnej vecnej legitímácie, alebo absencie naliehavého právneho záujmu, ale taktiež, ako dôvodil súd prvej inštancie aj pre prekážku dobrovoľnej dražby, ktorá nebola v osobitnom súdnom konaní posudzovaná z hľadiska platnosti a aj z dôvodov neurčitosti výmeru. Súd vykonal teda dokazovanie oboznámením, sa s predmetnou listinou a urobil záväzný záver o tom či zakladá platný nadobúdaci titul pre otca žalobcu a odvolací súd sa vo svojom potvrdzujúcom rozsudku s týmto záverom stotožnil. Nespochybnil ani právny záver súdu prvej inštancie o prekážke v podobe nadobudnutia vlastníckeho práva žalovaného príklepom v dražbe, ktoré nebolo neskôr zákonným spôsobom zrušené, resp. určené za neplatné a táto skutočnosť nutne ako každý originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva za následok absolútny zánik vlastníctva predchádzajúceho vlastníka a vylučuje ho. Aj na tento záver z vykonaného dokazovania odvolací súd vo svojom rozsudku poukázal.

4. Žalobca vo vyjadrení žiadal dovolanie zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie treba ako neprípustné odmietnuť.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017, 9Cdo/72/2020).

7. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak

jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania.

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Ak teda zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

9. Podľa § 420 Civilného sporového poriadku je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

12. Podľa § 420 písm. d) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

13. Jednou z podmienok konania je podmienka vzťahujúca sa na právny princíp *ne bis in idem* (nie dvakrát o tej istej veci), prejednaniu a rozhodnutiu veci nesmie brániť prekážka veci právoplatne rozhodnutej (*res iudicata*) Prekážka právoplatne rozhodnutej veci znamená, že sa už raz v tej istej veci právoplatne rozhodlo. Táto prekážka nastáva vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď sa začne opätovne konať o tom istom nároku alebo stave, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb - prekážka právoplatne rozhodnutej veci v zmysle § 230 CSP je vymedzená kritériom totožnosti osôb a totožnosti predmetu konania.

13.1. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/105/03 z 27. novembra 2003, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2005, „Prekážka *res iudicata* (právoplatne rozhodnutej veci), ktorá vylučuje, aby súd vec znova prejednal, je vyslovená v ustanovení § 159 ods. 3 O. s. p. K jej porušeniu dôjde vtedy, ak sú súčasne splnené tri podmienky: (1) začne sa opätovne konať, hoci už bolo vo veci právoplatne rozhodnuté, (2) začne sa opätovne konať medzi tými istými účastníkmi a (3) o tej istej veci. Za tú istú vec v zmysle § 159 ods. 3 O. s. p. treba v novom konaní považovať ten istý nárok, o ktorom sa už prv právoplatne rozhodlo, ak sa opiera o ten istý právny dôvod vyplývajúci z totožného skutkového stavu. Pokiaľ ide o rozhodnutie o určovacej žalobe [§ 80 písm. c) O. s. p.] pre posúdenie toho, či zakladá prekážku rozsúdenej veci, bude rozhodujúci aj právny stav záväzne určený jeho obsahom.“

13.2. Z rozhodnutia NS SR sp. zn. 4Cdo/140/2013 z 26. 01. 2016 „Prekážka veci právoplatne rozhodnutej (*rei iudicatae*) znamená, že sa už raz v tej istej veci právoplatne rozhodlo. K jej porušeniu dôjde vtedy, ak sa začne opätovne konať medzi tými istými účastníkmi a v tej istej veci, hoci už bolo vo veci právoplatne rozhodnuté. Za tú istú vec treba v novom konaní považovať ten istý nárok, o ktorom sa už prv právoplatne rozhodlo, ak sa opiera o ten istý právny dôvod vyplývajúci z totožného

skutkového stavu. Treba zdôrazniť, že o prekážku rozsúdenej veci nejde, ak chýba čo i len jeden z uvedených znakov. O totožnosť veci nejde ani vtedy, ak predchádzajúcim rozsudkom bola určujúca žaloba zamietnutá bez toho, aby súd záväzne posúdil existenciu právneho vzťahu medzi účastníkmi konania. A práve v prejednávanej veci uvedená situácia nastala, keď v konaní pred Okresným súdom Trebišov vedenom pod sp. zn. 12C/1065/91 bola žaloba o určenie hranice medzi žalobcami a žalovanými (resp. ich právnym predchodcom) zamietnutá len z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu (§ 80 písm. c) O.s.p.), bez akéhokoľvek záväzného posúdenia existencie právneho vzťahu medzi účastníkmi konania. Vzhľadom na uvedené potom možno uzavrieť, že konanie v danej veci nie je postihnuté v dovolaní namietanou vadou, t.j. vadou uvedenou v § 237 písm. d) O.s.p. “

14. Vo vzťahu k prekážke právoplatne rozsúdenej veci v spore, ktorý bol vedený na OS Prešov pod sp. zn. 13C/306/2004 oba sudy nižšej inštancie dospeli k záveru, že nebola opodstatnená. Odvolací súd potvrdil správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie a konštatoval, v predchádzajúcom spore (OS Prešov sp. zn. 13C/306/2004) predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva k totožným nehnuteľnostiam, ale priamo v prospech žalobcu, avšak v prebiehajúcom konaní takýto predmet sporu nie je daný, keďže žalobca sa domáha určenia rozsahu dedičstva jeho právneho predchodcu, a teda určenia, že jeho právny predchodca bol ku dňu svojej smrti vlastníkom danej nehnuteľnosti. Nevzhladol preto totožnosť predmetu konania, zároveň nejde o prekážku res iudicata aj kvôli zamietnutiu žaloby v predchádzajúcom spore výlučne z dôvodu nedostatku vecnej aktívnej legitímácie žalobcu a s tým súvisiaceho nedostatku naliehavého právneho záujmu.

15. S takýmto názorom a odôvodnením sa stotožňuje aj dovolací súd a to najmä vzhľadom na závery vyššie uvedených rozhodnutí najvyššieho súdu. O vadu res iudicata podľa § 420 písm. d) CSP nemohlo ísť, keď chýba totožnosť predmetu konania a tiež v predchádzajúcom konaní bola žaloba zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu bez toho, aby sa súd zaoberal vecou v jej merite a vyslovil tak záväzný právny názor. Platí, že pokiaľ súd zamieta určovaciu žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, vylučuje to, aby súčasne žalobu preskúmal po vecnej stránke (uvedené judikoval Najvyšší súd SR aj v uznesení z 30. júna 2009 sp. zn. 4Cdo/111/2008 a uznesení z 22. septembra 2010 sp. zn. 4Cdo/56/2009). Pokiaľ teda žalovaná namietala, že sudy vykonávali dokazovanie a urobili záväzný záver o tom, či zakladá platný nadobúdací titul pre otca žalobcu, dovolací súd dopĺňa, že obiter dictum nemá kasačnú ani precedenčnú záväznosť. Ide len o „nejaké pozorovanie súdu“, závery neviažuce sa na výsledok prejednávanej veci a pomôcku na abstrahovanie precedensu do budúcnosti.

16. Z uvedeného vyplýva, že danému konaniu nebránila prekážka res iudicata a námietka žalovanej, že existuje takáto vada konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. d) CSP je nedôvodná a preto dovolací súd dovolanie z tohto dôvodu ako procesne neprípustné odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok